

ΣΤΕ 64/2020 [ΝΟΜΙΜΗ Η ΑΝΑΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΠΛΑΤΩΝΟΣ]

Περίληψη

- Με τις διατάξεις περί οριοθέτησης αρχαιολογικών χώρων εξειδικεύεται η συνταγματική επιταγή για την αυξημένη προστασία των αρχαίων μνημείων και των αρχαιολογικών χώρων, δηλαδή, μεταξύ άλλων, και εκτάσεων που περιέχουν αρχαία μνημεία καθώς και το απαραίτητο ελεύθερο περιβάλλον που επιτρέπει σε αυτά να αναδεικνύονται σε ιστορική, αισθητική και λειτουργική ενότητα. Η οριοθέτηση του αρχαιολογικού χώρου μπορεί να περιλαμβάνει και ακίνητα στα οποία δεν έχουν μεν ανευρεθεί αρχαιότητες, λόγω, όμως, της άμεσης γειτνίασης ή των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους ή, πάντως, της ιδιαίτερης σχέσης τους με τον χώρο, όπου ανευρέθηκαν οι αρχαιότητες, κρίνεται ότι πρέπει, για την προστασία ή την ανάδειξη του όλου αρχαιολογικού χώρου, να ενταχθούν σ' αυτόν.

Με την κήρυξη χώρου ως αρχαιολογικού, ο χώρος παρουσιάζει αρχαιολογικό ενδιαφέρον και η εκτέλεση οποιουδήποτε έργου σ' αυτόν υπόκειται στον έλεγχο του Υπουργείου Πολιτισμού. Επιβάλλεται δε ως προληπτικό μέτρο να γνωμοδοτεί ο Υπουργός που είναι καθ' ύλην αρμόδιος για τις δραστηριότητες οι οποίες ασκούνται σε ορισμένο χώρο προς τον Υπουργό Πολιτισμού πριν αυτός τον κηρύξει αρχαιολογικό, προκειμένου να έχει πλήρη εικόνα των επιπτώσεων που η ανωτέρω κήρυξη θα έχει στις ανωτέρω δραστηριότητες και να λάβει τα μέτρα που κρίνει δυνατά και κατάλληλα, όπως θέσπιση ζωνών προστασίας και μεταβατικών διατάξεων. Τέλος, αν υποβληθεί σχετικό αίτημα από ιδιοκτήτη βαρυνομένου ακινήτου, η Διοίκηση οφείλει να κρίνει εάν συντρέχει περίπτωση εφαρμογής μιάς από τις προβλεπόμενες στις διατάξεις των άρθρων 18 και 19 του ίδιου νόμου 3028/2002 δυνατότητες, δηλαδή απευθείας εξαγοράς, αναγκαστικής απαλλοτρίωσης ή καταβολής αποζημίωσης, ενόψει και του ισχύοντος στην περιοχή του ακινήτου πολεοδομικού καθεστώτος. Αν το ύψος της αποζημίωσης προσεγγίζει την αξία του ακινήτου, τότε η απαλλοτρίωση είναι υποχρεωτική για τη Διοίκηση.

Η πράξη, με την οποία ένας χώρος κηρύσσεται ως αρχαιολογικός, δεν θίγει το ιδιοκτησιακό καθεστώς ούτε συνεπάγεται απόλυτη απαγόρευση εκμετάλλευσης του χώρου, η μόνη δε συνέπεια που απορρέει από το νόμο είναι η γνωστοποίηση στους ιδιοκτήτες του χώρου, και σε κάθε ενδιαφερόμενο, ότι ο χώρος παρουσιάζει αρχαιολογικό ενδιαφέρον και η εκτέλεση οποιουδήποτε έργου σ' αυτόν υπόκειται στον έλεγχο του Υπουργείου Πολιτισμού, το οποίο μπορεί να επιβάλει σχετικούς περιορισμούς προκειμένου να ικανοποιηθεί ο κατά το Σύνταγμα και το νόμο σκοπός της προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς. Εξάλλου, κατά το χαρακτηρισμό

εκτάσεως ως αρχαιολογικού χώρου δεν εξετάζεται η έκταση των οικονομικών συνεπειών που μπορεί να προκληθούν στους ενδιαφερόμενους, είναι δε διαφορετικό ζήτημα αν από την επιβολή απαγορεύσεων σε συγκεκριμένη περίπτωση γεννάται τυχόν αξίωση του ιδιοκτήτη προς αποζημίωση. Η προσβαλλόμενη απόφαση ακολούθησε τη γνώμη του ΚΑΣ, όσον αφορά την οριοθέτηση του αρχαιολογικού χώρου, το γεγονός δε ότι ο Υπουργός Πολιτισμού δεν κήρυξε εν ταυτώ την απαλλοτρίωση της ιδιοκτησίας της αιτούσας ή την απευθείας εξαγορά της, κατά τα αναφερόμενα στη γνωμοδότηση του ΚΑΣ, σύμφωνα με το άρθρο 18 του ν. 3028/2002, δεν συνιστά απόκλιση από τη γνωμοδότηση του ΚΑΣ, ούτε επιφέρει ελάττωμα στην προσβαλλόμενη πράξη, η οποία ερείδεται στο άρθρο 12 παρ. 1 του ν. 3028/2002. Τούτο διότι, δεν προκύπτει από τη διάταξη αυτή ότι ο Υπουργός οφείλει με την πράξη οριοθέτησης του αρχαιολογικού χώρου ή πριν από αυτή, να κηρύξει απαλλοτριωτέες τις εντασσόμενες εντός αυτού ιδιοκτησίες.

Είναι δε απορριπτέος και ο λόγος ακύρωσης, με τον οποίο προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση θίγει, κατά παράβαση του άρθρου 17 του Συντάγματος και του άρθρου 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α., το δικαίωμα της ιδιοκτησίας της αιτούσας.

Πρόεδρος: *Ι. Μαντζουράνης*

Εισηγητής: *Μ. Γκορτζολίδου*

Το πλήρες κείμενο της απόφασης θα αναρτηθεί αμέσως μετά την καθαρογραφή του από το Δικαστήριο.